

K

K

K. Chữ thứ 10 trong 23 chữ cái vần quốc-ngữ.

Ké

Ké. Ghé, phụ: *Đánh ké, ăn ké.*

Ké. Thù cây nhỏ, quả có gai, dùng làm thuốc.

Kè

Kè. Một thứ cá nhỏ, hình giống con cắc-kè.

Kè-kè. Nói cái gì kèm bên cạnh mình bạn-bịu khó chịu: *Vai mang túi bạc kè-kè. Ngồi kè-kè bên cạnh mình.*

Kè-nhè. Năn-nỉ dai-dẳng: *Kè-nhè xin cho bằng được.*

Kẻ

Kẻ. Tiếng chỉ trống về người: *Kẻ sang, kẻ hèn. Khác màu kẻ qui, người thanh (K).*

Kẻ-chợ. Chỗ đồ-hội: *Kẻ-chợ, nhà-quê.*

Kẻ. Thứ kèo ngăn: *Nhà to ngoài có bày, trong có kẻ.*

Kẻ. Vạch theo cái thước cho thẳng: *Kẻ giấy.* Nghĩa bóng: *bới ra, vạch ra, kẻ ra: Ngồi rồi hay kẻ xấu người ta.*

Kẽ

Kẽ. 1. Khe nhỏ: *Kẽ tóc, kẽ cửa.* Nghĩa bóng: chỗ hở trong ý-tư: *Ăn nói phải giữ kẽ.* — 2. Chỗ khe ở vào hai cái gì tiếp giáp nhau: *Kẽ chân, kẽ tay.*

Kẽ nách. Liên bên cạnh: *Ở liền kẽ nách.*

VĂN-LIỆU. — *Chân răng, kẽ tóc.* — *Rành rành kẽ tóc, chân tơ (K).*

Kẹ

Kẹ. Lép, không chắc: *Thùng thóc này có nhiều hạt kẹt.*

Kẹ. Xem « ghẹ ».

Kéc

Kéc. Loài vẹt lớn: *Nói như kéc.*

Kem

Kem. Qui giữ hồn người chết hay người sắp chết: *Cúng kem.*

Kém

Kém. Không bằng, có ít, trái với hơn: *Ăn kém. Học kém. Thóc cao, gạo kém.*

Kém-cạnh. Lép vế, không bằng người: *Tôi không kém-cạnh gì ai.* || **Kém-cỏi.** Cũng nghĩa như « kém »: *Con mắt kém-cỏi.*

Kèm

Kèm. Thêm vào, phụ vào, ở liền bên cạnh để giữ: *Ăn trâu kèm thêm miếng cau khô. Đói tàn đi kèm với kiện. Giải tù có lính đi kèm.*

Kèm-nhèm. Nói con mắt ướt có dử, trông không được rõ.

Kẽm

Kẽm. Kim loại, sắc trắng xám, thường dùng để đúc tiền, làm máng: *Mái kẽm, tiền kẽm.*

Kẽm. Khe, lối hẹp hai bên có núi bích-lập: *Ở lĩnh Hà-nam có kẽm Trống.*

Ken

Ken. Keo kiệt bủn-sỉn: *Người trọc-phủ hay có lĩnh ken.*

Ken. Ghép vào cho khít, cài thêm vào cho kín: *Ken ván gác, ken giát giường.*

Kén

Kén. Tờ con tấm: *Một nong tấm là 5 nong kén (T-ng).*

Kén. Bệnh kết thành đá ở trong bàng-quang: *Lậu kinh-niên thành kén.*

Kén. Lựa, chọn: *Kén chồng, kén vợ. Kén giống lúa.*

VĂN-LIỆU. — *Lấy vợ kén tông, lấy chồng kén giống.*

Kèn

Kèn. Nhạc-khí thổi thành tiếng : *Kèn tế, kèn đám ma.*

VĂN-LIỆU. — *Sống đầu đèn, chết kèn trống* (T-ng).

Kèn-cựa. Ganh tị tức tối : *Vợ cả vợ lẽ hay kèn-cựa nhau.*

Kẹn

Kẹn. Sát, không róc : *Già kén kẹn hom.*

Keng

Keng. Tiếng loài kim-khí người ta đung cị ạm vào mà thành ra : *Đồng bạc rơi kêu keng một tiếng.*

Keng-keng. Cũng nghĩa như « keng ».

Keo

Keo. Chất dính nấu bằng da trâu bò.

Keo sơn. Keo và sơn. Nghĩa bóng : nói tình nghĩa gắn bó thân mật : *Tình bè bạn như keo sơn.*

Keo (sâu). Loài sâu ăn thóc ăn gạo.

Keo. Loài vẹt đầu đỏ.

Keo. Một cuộc, một hồi, một đài : *Keo vật, keo đu. Xin một keo âm-dương.*

Keo. Bùn-sỉn : *Giàu mà có tính keo.*

Kéo

Kéo. Đờ dùng để cắt, có hai lưỡi chéo nhau.

Kéo. 1. Co lại, dùng sức mà lôi đi : *Kéo cày, kéo gỗ, kéo xe.* — 2. Rải dài ra : *Quân kéo đi, mây kéo đen trời.*

Kéo-co. Trò chơi bằng dây, bên kéo đi bên co lại. Nghĩa bóng : dằng-dai lời-thôi : *Việc kiện-tụng kéo co mãi không xong.* || **Kéo cửa.** Cầm cửa mà lôi đi lôi lại. Nghĩa bóng : lai-nhai mãi không xong : *Công việc kéo cửa mãi không xong.*

VĂN-LIỆU. — *Kéo cày trả nợ. — Trâu béo kéo trâu gầy.*

Kèo

Kèo. Hai phiến gỗ hay hai cây tre bắc chéo nhau để đỡ mái nhà.

Kèo. Rót rượu mời : *Kèo rượu.*

Kèo-cò. Năn-ni thêm bớt : *Kèo-cò bớt một thêm hai.*

Kẻo

Kẻo. E, không thể thì : *Phải giữ-gìn kẻo nữa mang tiếng.*

VĂN-LIỆU. — *Anh ơi buống áo em ra, Đẻ em đi chợ kẻo mà chợ trưa. — Anh về trảy đậu hái cà, Đẻ em đi chợ kẻo mà lỡ phiên* (C-d).

Kéo

Kéo-kẹt. Tiếng lá tre hay dây cọ xát nhau mà thành ra : *Tiếng võng đưa kéo-kẹt.*

Keo

Keo. Đồ ăn nấu bằng đường bằng bột : *Keo lạc, keo vừng.*

VĂN-LIỆU. — *Dẻo như keo. — Dai như kéo keo.*

Kép

Kép. Con hát đàn ông : *Kép hát.*

VĂN-LIỆU. — *Một đào, một kép.*

Kép. 1. Gấp đôi, trái với đơn : *Áo kép, chữ kép.* — 2. Người đỡ hai khoa tú-tài.

VĂN-LIỆU. — *Giàu làm kép, hẹp làm đơn. — Gió kép, mưa đơn.*

Kẹp

Kẹp. Hình-cụ, làm bằng hai miếng gỗ hay hai thanh tre để kẹp bàn tay : *Ngày xưa dùng kẹp mà kẹp tay để tra tội.*

Kẹp. Dùng hai miếng tre hay hai miếng gỗ mà ép một vật gì : *Kẹp võ xương ngón tay.* Nghĩa rộng : *Khép lại : ép lại : Kẹp đuôi lại.*

Két

Két. Thù chim nhỏ thuộc loài vẹt, hay đi ăn từng đàn.

Két. Tiếng gỗ xít nhau : *Cửa mở đánh két một cái.*

Kẹt

Kẹt. Cũng nghĩa như két nhưng nhẹ hơn : *Mở kẹt cửa đã nghe tiếng.*

Kê

Kê. Thù ngũ cốc, hạt nhỏ, sắc vàng : *Bánh đa kê.*

Kê. Đem thêm vật gì ở dưới chân cho cao lên hoặc cho khỏi lệch : *Kê bàn thờ, kê chân bàn.*

Kê 計. Kê ra, biền ra : *Kê đơn hàng, kê đơn thuốc.*

Kê 稽. Xét.

Kê-cứu ○ 究. Khảo xét : *Kê-cứu diên cổ.*

Kê 筭. Cái châm cài của đàn-bà : *Cấp-kê.*

Kê 鷄. Con gà : *Kê lễ con gà, con kê.*

Kê gian ○ 奸. Thối gian-dâm, dùng đàn ông thay đàn bà.

Kế

Kế 計. I. Mưu chước : *Bày mưu, lập kế.*

Kế-hoạch ○ 劃. Mưu mẹo bày vẽ ra : *Trước khi dụng binh phải bày kế-hoạch.* || **Kế-sách** ○ 策. Mưu-mẹo : Ông Nguyễn-Trãi bày kế-sách giúp vua Lê Thái-lỗ.

II. Kê, tính (không dùng một mình).

Kế-toán ○ 算. Việc tính toán sổ sách về sự chi thu: *Giữ việc kế-toán trong nhà buôn.*

Kế 繼. Nói, tiếp theo: *Kế chán. Kế-tự.*

Kế-mẫu ○ 母. Người mẹ nối chân người đích-mẫu đã chết rồi. Tục gọi là mẹ ghẻ. || **Kế-nghiệp** ○ 業. Nói nghiệp: *Con cháu kế-nghiệp ông cha.* || **Kế-phụ** ○ 父. Cha ghẻ, tức là dượng || **Kế-tiếp** ○ 接. Nói tiếp: *Việc biên-tập cứ kế-tiếp làm luôn.* || **Kế-tự** ○ 嗣. Nói đời: *Người không có con trai, lấy con anh hay em làm kế-tự.* || **Kế-thất** ○ 室. Người vợ lấy sau khi vợ cả chết rồi. || **Kế-thế** ○ 世. Nói đời ấy sang đời khác: *Nhà ấy kế-thế đấng-khoa.* || **Kế-vị** ○ 位. Nói ngôi làm vua: *Ấu-chúa lên kế-vị.*

Kê

Kê. Liền bên cạnh: *Ngồi kê bên mình.*

Kề

Kề. Thuật rõ đầu đuôi: *Kề rõ việc đã xảy ra, kê ơn, kê tội.* Nghĩa rộng: đọc, ngâm-nga: *Kề truyện Kiều. Kề nghĩa sách.*

Kề 𠵼. Nói đi nói lại lời-thôi: *Kề-lẽ con cò, con kê.* || **Kề** 𠵼. Nói cái đại-khái ra: *Kề ra người ấy cũng thông minh, nhưng phải cái dưng tình.*

Kệ

Kệ. Đề mặc, không thêm đề ý đến: *Kệ nó,*

Kệ. Giá đề sách.

Kệ 偈. Từ cú của nhà Phật đọc lên cho người ta chiêm nghiệm: *câu kinh, câu kệ.*

Kêch

Kêch. To lớn: *Ăn no kêch bụng.*

Kêch-xù. To lắm: *Con chấy kêch-xù.*

Kệch

Kệch. Sợ mà phải chừa: *Kệch đến già.*

Kệch. Thô, không bóng-bẩy: *Mặt hàng trông kệch lấm. Người quê kệch.*

Kệch-kệch, thường nói là «kênh-kệch». Cũng nghĩa như «kệch».

Kên

Kên-kên. Loài chim chân cao, mỏ giải như giống sếu.

Kên

Kên. Do tiếng Pháp nickel nói trạnh ra. Kim loại sắc trắng gần như bạc: *Đồng hồ vỏ kên.*

Kênh

Kênh. Lạch, không được ngang, không có thẳng-bằng: *Tấm ván kênh. Nghĩa bóng. Làm công: Kênh kiệu.*

Kênh-kiệu. Làm cao, làm phách: *Thấy người ta cần đến mình lại làm ra bộ kênh-kiệu.*

Kênh. Sông đào nhỏ: *Đào kênh cho tiện đường giao-thông.*

Kênh

Kênh. To: *Chạy kênh, kiến kênh, kiến cang.*

Kênh. Nằm dài giờ chân tay ra: *Ngủ chổng kênh, nằm kênh.*

Kênh-cang. Nghênh-ngang, vưong-viu: *Quang gánh đẽ kênh-cang giữa đường. Nghĩa bóng. Dênh-dang: Việc vội mà còn kênh-cang mãi không đi.*

Kênh

Kênh. Con cop.

Kệnh

Kệnh. To phồng lên, vưong, nặng: *Tút áo chưa nhiều đồ kệnh lên.*

Kệnh-kệnh. Thường nói là «kênh-kệnh». Hơi kệnh: *Ăn no bụng kệnh-kệnh.*

Kết

Kết 結. 1. Buộc lại, thắt lại: *Kết dây, kết án.* — 2. Tự lại, thu lại, rút lại: *Ngôi đất này kết. Bệnh kết thành báng. Câu kết trong bài văn.*

Kết-cầu ○ 構. Tự hợp, gây thành: *Việc ấy kết-cầu ra làm sao?* || **Kết-cục** ○ 局. Rút cục: *Hai bên đi kiện nhau, kết-cục đều thiệt-hại cả.* || **Kết-duyên.** Lấy duyên mà ràng buộc nhau, tức là lấy nhau làm vợ chồng: *Kết duyên Châu-Trần.* || **Kết-hôn** ○ 婚. Lấy nhau: *Hai người đính ước kết hôn với nhau.* || **Kết-luận** ○ 論. Lời bàn cuối cùng tóm đại-ý một vấn-đề gì: *Đoạn kết-luận của một quyển sách.* || **Kết nghĩa** ○ 義. Lấy nghĩa mà ràng buộc nhau, tức là kết làm bạn thân: *Đào-viên kết nghĩa.* || **Kết quả** ○ 果. Kết thành quả: *Khai hoa kết quả. Nghĩa rộng: sự thành-tựu của một việc gì: Học-hành chăm chỉ thời có kết-quả hay.* || **Kết tinh** ○ 晶. Tiếng hóa-học, nói về các chất kết lại thành khối có hình giống nhau: *Nước bề phơi nắng kết tinh lại thành muối.* || **Kết tóc.** 1. Đan tóc thành bím. 2. Tóc bện lại thành mảng không gỡ được. Nghĩa bóng cũng nghĩa như kết duyên. || **Kết thúc** ○ 束. Tóm tắt lại. Cũng nghĩa như kết-luận: *Lời kết thúc của bài văn không được khéo.*

VĂN-LIỆU. — *Kết tóc xe tơ. Kết cỏ ngậm vành.*

Kêu

Kêu. 1. Phát ra tiếng: *Đau mà kêu. Chim kêu. Chuông kêu.* — 2. Gọi: *Kêu đồ, kêu đầy tớ, kêu tên.* — 3. Than vãn, khiếu-nại, nài xin: *Kêu trời. Kêu oan trước cửa quan.*

Kêu-ca. Phàn-nàn than vãn : *Khẩu đầu dưới trướng liêu điều kêu ca* (K). || **Kêu-cầu.** Kêu xin : *Kêu cầu thần thánh.* || **Kêu-van.** Kêu ca, van lạy : *Có tội thời phải đi kêu van.*

VĂN-LIỆU. — Kêu cho thấu, tấu cho thông. — Vội vàng kêu miệng, nào lo kịp tờ (N. đ. m.). — Chim kêu oi nõ bấu. — Học như quốc kêu mùa hè. — Cú kêu ra ma. — Oan này chỉ có kêu trời nhưng xa (K). — Con ong cái kiến kêu gì được oan (K) — Muốn kêu một tiếng cho dài kéo cãm (C. o.)

Kêu

Kêu. Dùng cái sào mà cời cái gì ở trên cao xuống : *Kêu cái áo phơi trên mái nhà.*

Kia

Kia. 1. Tê, tiếng chỉ người hay vật ở xa chỗ mình, đối với tiếng này, tiếng đây : *Kể kia. Chỗ kia.* — 2. Nói về khoảng thì giờ cách quãng một ngày hay một năm : *Ngày mai ngày kia. Năm ngoài năm kia.*

Kia kia. Kia đấy, đối với đây này.

VĂN-LIỆU. — Trời kia đã bắt làm người có thân. — Đứng điều nguyệt nọ hoá kia. — Đường kia nổi nọ như chia môi sấu. — Chữ tám kia mới bằng ba chữ lài. — Bên trông đầu nọ bên chờ cuối kia (K).

Kia

Kia. 1. Tiếng chỉ vào vật gì ở xa : *Kia nó đã đến.* — 2. Nói về khoảng thì giờ cách quãng hai ngày hay hai năm : *Ngày kia. Năm kia.*

VĂN-LIỆU. — Kia thể cục như in giắc mộng (C. o.). — Chờ chờ em xấu em đen, Kia như nước đục đánh phèn lại trong. — Kia gương nhật-nguyệt, nọ dao quỷ-thần (K).

Kịch

Kịch. Thân áo chỗ hai bên dưới nách : *Áo may hẹp kịch quá.*

Kịch thước. Nói chung về sự đo quần áo rộng hẹp dài ngắn : *Quần áo may đúng kịch thước.*

Kịch 戟. Binh khí mũi nhọn, dùng để đâm.

Kịch 擊. Đánh : *Kịch cõ.*

Kịch

Kịch. Tiếng chạm vào gạch vào gỗ : *Chạm đánh kịch một cái.*

Kịch-kịch. Thường nói là « kinh-kịch ». Cũng nghĩa như « kịch » *Kẻ trộm đào gạch kịch-kịch*

Kịch 劇 I. Trò diễn ra ở sân khấu : *Diễn kịch.*

II. Dữ dội, hăng : *Bệnh kịch lắm.*

Kịch-liệt 劇烈 Dữ dội : *Đánh nhau kịch-liệt.*

III. Khó : *Phiền kịch.*

Kiểm

Kiểm 兼. Gồm : *Một người kiêm nhiều việc.*

Kiểm-lý 兼理. Gồm trị : *Quan tri-phủ Thường-tin kiêm-lý huyện Thương-phúc.* || **Kiểm-quản** 兼管. Gồm coi : *Quan Lại-bộ thượng-thư kiêm-quản Khâm-thiên giám.* || **Kiểm-tính** 兼并. Gồm thu làm một : *Nhà Tần kiêm-tính sáu nước.*

Kiểm

Kiểm. Tìm : *Tìm công kiếm việc.*

Kiểm ăn. Tìm cách sinh nhai : *Đi tha phương kiếm ăn.* || **Kiểm-chác.** Dùng cách không chính đáng để tìm kiếm lấy mỗi lợi : *Những kẻ ó-lại hay có tính kiếm-chác.*

VĂN-LIỆU. — *Kiểm củi ba năm thiêu một giờ.* — *Xưa nay ăn những của chồng, Kiếm được một đồng đồng-danh ăn riêng.* — *Quen mời lại kiếm ăn miền nguyệt hoa (K).* — *Đem về rước khách kiếm lời mà ăn (K).* — *Dơ tuồng nghé mới kiếm đường tháo lui (K).*

Kiểm 劍. Gươm : *Đấu kiếm, múa kiếm.*

Kiểm hiệp 劍俠. Người hào-hiệp có kiếm-thuật riêng : *Cưỡi đời Minh có nhiều tay kiếm-hiệp.* || **Kiểm-pháp** 劍法. Phép đánh gươm. || **Kiểm-thuật** 劍術. Thuật đánh gươm.

VĂN-LIỆU. — *Nên ra tay kiếm tay cờ, Chẳng nên thì chớ, chẳng nhờ tay ai.* — *Ấn vàng một quả, kiếm vàng một thanh (N. đ. m.).*

Kiểm

Kiểm 鈐. Dấu nhỏ của các quan đóng vào chỗ cốt-yếu trong công-văn.

Kiểm giáp 夾. Dấu kiếm đóng vào chỗ hai tờ giấy giáp nhau.

Kiểm 鉗. Kim, cặp.

Kiểm-chế 制. Kim giữ : *Kẻ hào-cường kiếm-chế đàn em.*

Kiểm

Kiểm 檢. Xét lại, soát lại : *Kiểm lại tiền-nong.*

Kiểm-duyet 閱. Xem xét, soát lại : *Kiểm-duyet các báo-chí.* || **Kiểm-diểm** 點. Soát lại, đếm lại : *Kiểm-diểm binh mã.* || **Kiểm-học** 學. Chức quan coi việc học một tỉnh. || **Kiểm-lâm** 林. Coi soát việc gỗ lạt ở trên rừng : *Thuế kiểm-lâm.* || **Kiểm-sát** 察. Xem xét : *Kiểm-sát lương thực.* || **Kiểm-thúc** 束. Coi xét giữ-gìn : *Con hư cha mẹ phải kiểm-thúc.*

Kiểm 臉. Má : *Áng đào kiểm đám bóng nã chúng (C. o.).*

Kiểm-thảo 檢討. Một chức quan trong viện hàn-lâm, hàm tòng thất-phẩm.

Kiểm

Kiểm 儉. Dành - dùm, dè - dặt, không hoang-phí, không có nhiều : *Tiết kiệm, cần kiệm, người khó của kiệm.*

Kiệm-ước ○ 約. Dè-dặt có chừng mực: *Kiệm-ước là một đức tốt.*

Kiên

Kiên 堅. Bền: *Kiên-tâm kiên-chí.*

- **Kiên-cố** ○ 固. Vững bền: *Thành trì kiên-cố.* || **Kiên-nhẫn** ○ 忍. Bền nhịn: *Có kiên-nhẫn mới làm được việc lớn.* || **Kiên-trình** ○ 貞. Kiên-cố và trinh-khiết: *Kiên-trình chẳng phải gan vừa.*

Kiến

Kiến. Côn-trùng ở dưới đất, họp thành từng đàn: *Kiến đen, kiến gió, kiến lửa, kiến cánh.*

Kiến-càng. Thù kiến to. || **Kiến-cánh**. Thù kiến có cánh. || **Kiến đen**. Thù kiến sắc đen. || **Kiến gió**. Thù kiến rất nhỏ. || **Kiến lửa**. Thù kiến nhỏ, đốt đau.

VĂN-LIỆU. — **Đông như kiến cỏ**. — **Kiến tha lâu cũng đầy tổ**. — **Kiến trong miệng chén có bỏ đi đâu** (K). — **Con ong cái kiến kêu gì được oan** (K). — **Con kiến mày kiến củ khoai** (C. d.).

Kiến 見. Thấy.

Kiến-giải ○ 解. Sức hiểu: *Kiến-giải về lớn-giáo mỗi người một khác.* || **Kiến-thức** ○ 識. Điều trông thấy và điều biết: *Người lịch-duyet có nhiều kiến thức.* || **Kiến-văn** ○ 聞. Điều trông thấy và điều nghe thấy: *Kiến-văn rộng.*

Kiến 建. 1. Dựng: *Kiến thiết*. — 2. Lối tính của âm-lịch, theo đuổi sao đầu chỉ mà tính tháng: *Tháng giêng kiến dần.*

Kiến-thiết ○ 設. Gây dựng: *Sự kiến-thiết khó hơn sự phá-hoại.* || **Kiến-trúc** ○ 築. Xây, đắp: *Nhà này kiến-trúc theo lối mới.*

Kiên

Kiên 虔. Kính (không dùng một mình).

Kiên-thành ○ 誠. Kính thực: *Kiên-thành một lễ xin dâng.*

Kiên 乾. Xeu càn.

Kiến

Kiến 蹇. 1. Tên một quẻ trong 64 quẻ ở kinh Dịch. — 2. Không hanh thông: *Thời quai, vận kiến.*

Kiến

Kiến. 1. Đem nhau lên thừa ở cửa quan cho rõ phải trái: *Dân quẻ sinh đi kiến*. — 2. Định nghĩa phải trái.

Kiến-cáo. Thừa kiến, tố-cáo: *Hai bên vì hiềm-khích mà kiến-cáo nhau.* || **Kiến-ngĩa**. Cái cái nghĩa phải trái trong sách: *Đọc sách có kiến-ngĩa mới tinh.* || **Kiến-tụng**. Nói chung về sự đi kiến: *Hay đi kiến-lụng là một thói rất xấu.*

VĂN-LIỆU. — **Kiến gian bản ngay**. *Được Kiến mười bốn quan năm, thua kiến mười lăm quan chẵn* (T-ng).

Kiến 件. Một cái. Dùng rộng ra để gọi bao hàng to: *Kiến vải. Kiến sợi.*

Kiến 健. Khỏe: *Uống thuốc cho kiến tì.*

Kiến-nhi ○ 兇. Người thủ-hạ khỏe: *Có tên dưới trướng vốn dòng kiến-nhi* (K). || **Kiến-tướng** ○ 將. Viên tướng khỏe: *Đinh Văn-Tả là một tay kiến-tướng đời hậu Lê.*

Kiêng

Kiêng. Tránh không phạm đến: *Ấn kiêng. Kiêng tên.*

Kiêng-khem. Giữ-gin không ăn phạm đến của độc: *Đàn bà đẻ phải kiêng-khem.* || **Kiêng-nễ**. Kiêng và nễ: *Đưa phàm-phu không kiêng-nễ ai.*

VĂN-LIỆU — **Có kiêng có lành**. — **Kiêng cái, ăn nước**. — **Nữ đem chuyện sách mà bày chướng kiêng** (L-V-T).

Kiêng

Kiêng. Đờ dưng ở bếp, làm bằng sắt, có 3 chân, để bắc nồi niêu lên mà đun: *Vững như kiêng ba chân.*

Kiêng. Cái vòng đeo ở chân hay ở cổ: *kiêng vàng.* Nghĩa rộng: *Cột lại, buộc lại: Kiêng cổ nó lại.*

Kiêng. Chừa mặt ra, tránh mặt đi, bời ghét, bời khinh: *Từ rày phải kiêng mặt cái người ấy ra.*

Kiêng

Kiêng. Xem « cảnh ».

Kiêng. Nhạc-khi bằng đồng, mình dẹt, ở giữa có vú, thường treo vào cái giá mà đánh.

Kiêng

Kiêng. Đứng bằng đầu ngón chân: *Kiêng chân lâu mới trông thấy.*

Kiếp

Kiếp 劫. 1. Đòi: *Kiếp trước*. — 2. Cuộc thế này sẵn trong một đời: *Kiếp phong-trần.*

VĂN-LIỆU. — **Kiếp sau xin chờ làm người**, *Làm cây thông đứng giữa trời mà reo*. — **Những người mặt trắng phau-phau**, *Bởi chùng kiếp trước hay lau đại đen*. — **Phải duyên phải kiếp thì theo**, *Trái duyên trái kiếp như kéo đục vênh*. — **Kiếp hồng-nhan có mong-manh**. — **Còn mang lấy kiếp má-hồng được sao**. — **Công cha nghĩa mẹ, kiếp nào trả xong?** — **Tẻ vui cũng một kiếp người**. — **Kiếp trần biết đủ bao giờ cho xong** (K).

Kiếp 劫. Cướp: *Đạo kiếp.*

Kiếp-đoạt ○ 奪. Cướp mà chiếm lấy: *Kiếp-đoạt gia-tài.* || **Kiếp-lược** ○ 掠. Cướp bóc: *Bị giặc giữ kiếp-lược.*

Kiệt

Kiệt. Bệnh ở đại-trường, muốn đi ngoài luôn mà khó đi: *Đi lỵ lâu ngày thành kiệt.*

Kiết. Nghèo xác không có tiền của: *Thầy đồ kiết.*
Kiết-cáu. Cũng nghĩa như «kiết». || *Kiết-cú.* Cũng nghĩa như «kiết». *Kiết-xác.* Kiết quá, xơ-xác.

Kiệt

Kiệt. Bùn-sin, không được rộng-rãi: *Chỉ tiêu kiết lấm.*

Kiệt 竭. Hết: *Tận tâm, kiệt lực.*

Kiệt 傑. Tài giỏi hơn người: *Hào-kiệt. Tuấn-kiệt.*

Kiệt-tác 〇 作. Bài văn xuất sắc hơn cả: *Truyện Kiều là tập văn kiệt-tác của Nguyễn-Du.*

Kiệt 桀. Tên một ông vua đời nhà Hạ bên Tàu: *Ghét đời Kiệt, Trụ mê dâm (L-V-T).*

Kiều

Kiều. Xem «cao».

Kiều 驕. Khoe mình, lên mặt: *Người ấy có tính kiêu lấm.*

Kiều-căng 〇 矜. Khoe - khoeang, lên mặt: *Người kiêu-căng thì không ai ưa.* || **Kiều-kỳ.** Xem «cao-kỳ» || **Kiều-ngạo** 〇 傲. Khoe-khoang, ngạo-ngược: *Người ấy có tính kiêu-ngạo.* || **Kiều-tướng** 〇 縱. **Kiều-căng** càn-rỡ: *Kẻ quyền-thần hay cậy công kiêu-tướng.* || **Kiều-xa** 〇 奢. **Kiều-căng** xa-xỉ: *Con nhà phú-quí quen thói kiêu-xa.*

Kiều

Kiều. Từ chối, không dự: *Xin kiêu không dự tiệc.*

Kiều

Kiều. Tức là chữ «cầu» nói trạnh ra. Cầu cho thần thánh ma quỷ nhập vào con đồng: *Kiều thánh, kiêu vong.*

Kiều 橋. Cầu: *Muốn sang thì bắc phủ kiêu, Muốn con hay chữ thì yêu lấy thầy (T.ng.).*

Kiều 嬌. Đẹp, xinh: *Yêu kiêu.*

Kiều-mị 〇 媚. Xinh đẹp: *Nhan-sắc kiêu-mị.*

Kiều 僑. Ở ngụ, ở nhờ: *Hoa-kiêu.*

Kiều-cư 〇 居. Ở nhờ: *Người Tàu sang kiêu-cư bên ta.* || **Kiều-dân** 〇 民. Dân đi ở nhờ.

Kiều 翹. Tên người con gái chủ-động trong *Truyện Thủy-Kiều.*

Kiều

Kiều. Mẩu: *Kiều áo, kiêu nhà.*

Kiều-cách. Kiêu mẩu, cách-thức: *Nhà này làm không dùng kiêu-cách.* Nghĩa bóng. Làm bộ làm tịch: *Người này hay kiêu-cách lấm.* || **Kiều-mẫu.** Cũng nghĩa như «kiêu».

Kiều 矯. 1. Uốn, sửa: *Cây kiêu.* — 2. Giả mạo: *Kiều-chiếu.*

Kiều-chế 〇 制. Mạo ra tờ chế: *Kiều-chế lấy thóc kho ra phát chẩn.* || **Kiều-chiếu** 〇 詔. Mạo ra tờ chiếu: || **Kiều.**

sức 〇 飾. Sửa sang uốn nắn cho khác sự thật: *Kiều-sức mất cả chân-tình.*

Kiều 蒿. Xem «cảo».

Kiều-hãnh 僥倖. Cầu may: *Kiều-hãnh mà được công danh.*

Kiệu

Kiệu. Loài củ thuộc về loài hành.

Kiệu. Lối đánh bài lá, tinh phân hơn kém.

Kiệu. Ra hiệu ngầm để mách nước bài, nước cờ: *Đánh cờ giã có người kiêu ở ngoài.*

Kiệu. Ngựa chạy nước trung: *Con ngựa ấy chạy nước kiêu êm.*

Kiệu. Thứ chum to: *Nhà buôn dầu hay dùng kiêu để chứa hàng.*

Kiệu 轎. Ghế ngồi có đòn khiêng để rước hay để đi đường: *Kiệu rước thần.*

Kiệu bát-công. Thứ kiêu 8 đòn, 16 người khiêng. || **Kiệu-tay.** Trò trẻ con chơi, hai người khoanh tay để khiêng một người.

VĂN-LIỆU. — **Kiệu** hoa cắt gió, đuốc hồng rudi sao. — **Mượn** người thuê kiêu rước nạng. — **Trúc** lơ nổi trước, kiêu vàng kéo sau (K). — **Ra** thành lên kiêu thẳng giông **nhật-trình** (N. đ. m.).

Kim

Kim. Đờ bằng kim loại dùng để khâu, một đầu nhọn, một đầu có lỗ để sâu chỉ. Nghĩa rộng: Đờ nhỏ và nhọn làm bằng kim loại, dùng để chỉ cái gì: **Kim đồng-hồ.** **Kim địa-bàn.**

Kim cái. Cái kim và hạt cái, kim thì bị đá năm-châm hút, hạt cái thì bị hổ-phách hút, dùng ra nghĩa bóng là để nói đồng-khi tương-cầu: **Cũng là phận cái, duyên kim** (K).

VĂN-LIỆU. — **Mỏ** kim đáy bể. — **Mập** mờ phải trái, bà lão xâu kim. — **May** ra th. gặp kim vàng, **Chẳng** may thì gặp kim gang, kim chì. — **Đường** kim mũi chỉ. — **Lòa** gẽm thắm ai lòa chôn kim. — **Tay** cầm cái kéo, cái kim, **Tay** cầm tấm lụa đi tìm thợ may. — **Ngọc** lạnh còn đợi giá cao, **Kim** vàng cũng đợi lụa đào mới may. — **Kim** vàng ai nữ uốn cầu, **Người** khôn ai nữ nói nhau nặng lời (C-d).

Kim 金. 1. Loài đơn chất có vẻ sáng bóng riêng, thường có tính dẫn nhiệt, dẫn điện, Đờng là kim loại. — 2. Một hành trong ngũ hành theo học-thuyết ở Á-Đông: **Kim, mộc, thủy, hỏa, thổ.** — 3. Vàng: **Vàng** quý hơn bạc.

Kim-bảng 〇 榜. Bảng vàng để tên những người đỗ đình-thí: **Gặp** thì kim bảng, **động** phòng cả hai (Ph. Tr).

Kim-cúc 〇 菊. Thứ cúc hoa nhỏ và vàng. || **Kim-cương.** 1. Thứ ngọc quý dẫn nhất, do thần-chất tinh thuần mà kể lại. — 2. Một vị thần trong đạo phật: **Bát** bộ kim cương. **Kinh** kim-cương. || **Kim-đan** 〇 丹. Thuộc trường sinh của

tiền: Một phương hoa được, một lò kim đan (B. C.). || Kim-hoàn ○ 環. Vòng vàng: Thẻ xưa dờ đến kim-hoàn (K). Nghĩa rộng: Nói chung về các đồ trang-sức làm bằng vàng bạc: *Thợ kim-hoàn, nghề kim-hoàn, đồ kim-hoàn.* || Kim-khi ○ 器. Đồ làm bằng kim-loại. || Kim-kính ○ 鏡. Miếng kính con chung quanh có vành đồng, đính vào các bức thêu: *Bức thêu đính kim-kính.* || Kim-khuyết ○ 闕. Cửa cung nhà vua: *Ra vào kim-khuyết quỳnh lâu* (B.C.) || Kim-lan ○ 蘭. Bạn thân quý: *Tình nghĩa kim-lan.* || Kim-lâu ○ 樓. Tên một vị sao trong phép số thuật: *Năm kim-lâu chiếu mệnh không làm được nhà.* || Kim-loại ○ 類. Loài kim. || Kim-môn ○ 門. Cửa nhà quyền quý: *Chẳng sản ngọc-bội cũng phường kim-môn* (K). || Kim-ngưu ○ 牛. Tên sông Tô-lich ngày trước. || Kim-ngân ○ 銀. 1. Vàng bạc: *Phật-tiền sẵn có mọi đồ kim-ngân* (K). — 2. Tên một vị thuốc. || Kim-nhũ ○ 乳. Bột vàng dùng để tô vẽ. || Kim-ô ○ 烏. Quạ vàng. Nghĩa bóng: mặt trời: *Vùng kim-ô đã gác đầu non tày* (B-C). || Kim-ốc ○ 屋. Nhà vàng: *Buộc người vào kim-ốc mà chơi* (C-o). || Kim-phong ○ 風. Gió mùa thu, vì mùa thu thuộc hành kim. || Kim-sa ○ 砂. Đá có lẫn vàng. || Kim-tiền ○ 錢. 1. Nói chung về tiền-bạc: *Thời-đại kim-tiền.* — 2. Đồng tiền làm bằng vàng. Một thứ huy-chương của Nam-triều. || Kim-tinh ○ 星. Một vị hành-tinh trong nhật-hệ, ở gần mặt trời hơn trái đất. || Kim-tuyến ○ 線. Chỉ vàng: *Nghi-môn thêu kim-tuyến.* || Kim-thanh ○ 聲. 1. Giọng lạnh-lãnh. — 2. Que bằng đồng cắm ở trong đàn hay trống để cho tiếng có thêm âm-ưởng.

Kim 今. Nay, trái với cổ là xưa.

VĂN-LIỆU. — Tự cổ, chỉ kim. — Phi cổ bất thành kim.

Kim

Kim. Đồ bằng sắt dùng để cặp: *Kim cặp vào da, kim cặp đánh.*

Kim. Dùng kim mà cặp để tra khảo: *Kim sống, kim chín.*

Kim chín. Cặp bằng cái kim nung đỏ. || **Kim sống.** Cặp bằng cái kim để nguội.

Kim. Hăm lại, giữ lại: *Kim cương ngựa.* — *Đánh bài, cánh trên ăn kim cánh dưới.*

Kim. Thứ cá nhỏ, mồm nhọn.

Kin

Kin. Không hở, không lộ: *Kin công, cao tường.* — *Kin truyện.*

Kin-đáo. Cũng nghĩa như « kin ». || **Kin-mít.** Không hở một tí nào: *Trong ngoài kin mít như bung* (K).

VĂN-LIỆU. — *Kin như bung.* — *Kin trên bên dưới.* — *Im hơi kin tiếng.* — *Một người thì kin, hai người thì hở.* — *Miệng bình bịt kin ai hay.* — *Nổi lòng kin chẳng ai hay.* — *Nghĩ rằng bung kin miệng bình* (K).

Kin

Kin-kịt. Xem « kịt-kịt ».

Kinh

Kinh 經. 1. Đạo thường, phép thường không thể biến-đổi được. Trái với quyền: *Tùng quyền nào phải một đường chấp kinh.* — 2. Sách chép những lời của thánh hiền để làm khuôn phép: *Ngũ kinh, kinh nhà Phật, tam tự kinh.*

Kinh-diễn ○ 典. Sách vở diễn cổ: *Lâu văn xuất ở kinh-diễn nào.* || **Kinh-kệ** ○ 偈. Sách kinh và câu kệ: *Vào chùa đọc kinh kệ.* || **Kinh-nghĩa.** Bài văn giải nghĩa một đầu đề lấy ở trong Kinh, Truyện: *Đi thi bay kinh-nghĩa.* || **Kinh-quyền** ○ 權. Kinh và quyền. Nghĩa rộng: nói người thao lược biết quyền biến: *Dở hay sẽ liệu kinh quyền giúp cho* (L-V-T). **Kinh-sử** ○ 史. Sách kinh và sách sử: *Đem ngày kinh sử dài mài.*

VĂN-LIỆU. — *Sói kinh nấu sử.* — *Kinh một đàng, thỉnh một nẻo.* — *Sớm khuya kinh bối, phước mây.* — *Nghĩ cho khi gác viết kinh.* — *Tim hoa quá bước xem người viết kinh* (K). *Kinh quyền đôi lẽ là thường* (Tr-th).

II. Sợi dọc, đường dọc.

Kinh-doanh ○ 營. Xếp đặt gậy dựng: *Kinh-doanh việc tài-chính.* || **Kinh-lạc** ○ 絡. Mạch lạc đi trong thân-thể người: *Theo y-học Tàu, trong thân-thể người có 12 kinh-lạc.* || **Kinh-luân** ○ 綸. Sợi dọc và sợi xe. Nghĩa bóng: nói về cái tài xếp đặt chính-trị: *Kinh-luân đã tỏ tài cao* (N-đ-m). || **Kinh-tế** ○ 濟. 1. Bồi chữ kinh-bang tế-thế. Sửa nước giúp đời: *Ông Nguyễn Công-Trứ có tài kinh-tế.* — 2. Nói về việc lý-tài: *Kinh-ế quân-bách.* || **Kinh-tuyến** ○ 線. Đường vòng đi dọc trái đất qua nam-cực và bắc-cực: *Trên các địa-đồ Pháp tinh tự kinh-tuyến đi qua Paris.* || **Kinh-vĩ** ○ 緯. Sợi dọc và sợi ngang. Nghĩa bóng: nói về cái tài cao sửa sang được công việc lớn: *Tài kinh-vĩ.*

VĂN-LIỆU. — *Ai hay trong quán ẩn tài kinh-luân* (L-V-T). — *Kinh luân thao-lược giải-giang trong ngoài* (H. Chừ). — *Những tài thao-lược kinh-luân đâu nào* (N-đ-m).

III. Trái qua, từng qua.

Kinh-lich ○ 歷. Một chức quan về hàng lại. || **Kinh-lược** ○ 略. Đi dẹp loạn: *Vua sai quan khâm-mạng đi kinh-lược.* || **Kinh-lược-sứ** ○ 略使. Một chức quan của vua sai đi dẹp giặc. || **Kinh-lý** ○ 理. Đi xem xét việc quan: *Quan địa-phương đi kinh-lý.* || **Kinh-niên** ○ 年. Lâu năm: *Đau bụng kinh-niên.* *Nước mưa kinh-niên.* || **Kinh-nghiệm** ○ 驗. Đã nghiệm qua: *Phương thuốc kinh-nghiệm.* || **Kinh-nguyệt** ○ 月. Sự thấy tháng của đàn bà: *Kinh-nguyệt bất-điều.* || **Kinh-phí** ○ 費. Tiêu tiền để làm việc gì: *Tiền kinh-phí về việc học mất nhiều.*

Kinh 京. 1. Chỗ vua đóng đô.

Kinh-đô ○ 都. Chỗ vua đóng đô: *Em khôn em ở trong bộ, chị dại chị ở kinh-đô chị về.* || **Kinh-kỳ** ○ 畿. Cõi kinh: *Thứ nhất kinh-kỳ, thứ nhì phố Hiến.* || **Kinh-sư** ○ 師. Cũng nghĩa như kinh-đô: *Kinh-sư nghìn dặm bằng ngàn thẳng qua* (L. V. T.). || **Kinh-thành** ○ 城. Thành ở kinh-đô: *Chuyện chàng đồn dấy kinh thành.*

VĂN-LIỆU. — Kinh thành mong mỗi lúc-gang (N-đ-m). — Phải sang cho đến kinh-kỳ vua Ngô (H. Chử).

II. (Số đếm) 10 triệu.

Kinh 驚. Sợ.

Kinh-cụ ○ 懼. Kinh-sợ: Tử sinh kinh-cụ làm nau mấy lần (C-o). || Kinh-khủng ○ 恐. Sợ hãi: Nghe tin giặc đến, ai cũng kinh-khủng. || Kinh-giảm. Động kinh. || Kinh-hoảng ○ 惶. Sợ hãi, bàng-hoảng: Nghe tin xiết nỗi kinh-hoảng. || Kinh-hoảng ○ 恍. Sợ hãi hoảng-hốt: Ngủ mê mà kinh-hoảng || Kinh-phong Chứng sài kinh của trẻ con.

Kinh-dương-vương 經陽王. Tên vua đầu tiên sáng-lập ra nước ta.

Kinh-giói 靛芥. Thù cây nhỏ, lá có mùi thơm, dùng làm thuốc hay làm rau thơm.

Kinh

Kính 敬. Tôn trọng ở trong lòng: Kính quý-thần. Thờ cha kính mẹ.

Kính-cần ○ 謹. Tôn trọng nghiêm cần: Việc thờ phụng tổ-tiên phải hết lòng kính-cần. || Kính-lão ○ 老. Kính người già: Kính lão đắc thọ. Tiếng đánh lờ-tôm, chỉ có một ông lão hay bốn ông lão là cây đờ. Cũng nói là kính-cụ. || Kính-trọng ○ 重. Cung kính quý trọng: Học trò phải kính-trọng ông thầy.

VĂN-LIỆU. — Kính chẳng bỏ phiền. — Bên cha cũng kính, bên mẹ cũng vái. — Lòng riêng riêng những kính yêu (K). — Một lời quyết hẳn muốn phần kính thêm (K). — Kính dàng một lễ xa đem tấc thành (K).

Kính 鏡. 1. Gương soi. Dùng sang tiếng ta để chỉ mặt thủy tinh: Kính hiển-vi. Cửa kính. — 2. Do chữ nhơn-kính gọi tắt, tức là hai mặt kính để vào gần mắt mà trông cho rõ: Kính đeo mắt.

Kinh

Kinh 勑. Chống chọi nhau: Hai người ấy vẫn kinh nhau.

Kinh-địch ○ 敵. Tay địch-thủ với mình có thể mạnh: Ra trận gặp tay kinh-địch.

Kinh 鯨. Thứ cá biển lớn, thuộc về loài thú
Kinh-ngạc ○ 鱈. Hai thứ cá dữ ở bể. Nghĩa bóng: nói quân lính hùng-dũng: Đầy sông kinh-ngạc, chặt đường giáp binh. || Kinh-nghe ○ 鯢. Hai thứ cá to ở bể, hay nuốt cá con: Kinh-nghe vui thú kinh-nghe, Tép tôm thì lại vui bề tép tôm (C-d).

Kíp

Kíp. Gấp, vội: Giã chàng nàng mới kíp đời song sa (K).

VĂN-LIỆU. — Bỗng trong mỗi đã giục nàng kíp ra. — Kíp chày thổi cũng một lần mà thổi (K). — Kíp truyền thu lễ trao lời giã ơn (N: đ. m.).

Kíp

Kíp. Vừa tới, đúng, nhằm: Kíp ngày, kíp tàu, đuổi kíp.

VĂN-LIỆU. — Sự đâu chưa kịp đôi hồi (K). — Trai tài gái sắc hai bên kịp thì (N-đ-m). — Duyên đâu chưa kịp một lời trao tơ (K)

Kịt

Kịt. Kín đen: Mây kéo kịt trời.

Kịt-kịt. Thường nói là kín-kịt. Cũng nghĩa như kịt: Đen kịt-kịt.

Kiêu

Kiêu-kịt. Nói về tiếng đòi quang, đòi gióng, cọ xát vào đòn gánh mà phát ra: Gánh nặng kiêu-kịt

Ky

Ky. Thù hàng to mặt, dẹt bằng lòng chiên.

Ky 箕. Đồ đan bằng tre, mây, dùng để xúc đất, hót rác. Cũng gọi là cơ.

Ky-cừu. Xem cơ-cừu.

Ky-cóp. Nhặt nhanh từng tí một: Ky-cóp cho cốp nó ăn.

Ký

Ký 記. 1. Ghi chép: Đi chơi về làm bài ký. — 2. Nhớ: Ký-ức. — 3. Chính tay viết tên mình vào: Ký văn-tự.

Ký-chú ○ 註. Ghi dặn: Mấy lời ký-chú đình-ninh (K).
Ký-giả ○ 者. Tiếng gọi người viết bài báo. || Ký-lục ○ 錄. 1. Chức quan về đời chúa Nguyễn. — 2. Viên-chức làm việc với Chỉnh-phủ Bảo-hộ, chuyên việc dịch quốc-ngữ và chữ nho. || Ký-sự ○ 事. Lối Văn ghi chép những việc đã trông thấy: Bài văn ký-sự. || Ký-ức ○ 憶. Khiếu nhớ: Có ký-ức tốt thì dễ học.

VĂN-LIỆU. — Tờ hoa đã ký, cần vàng mới trao (K).

Ký 寄. Gửi, ủy-thác: Ký quỹ.

Ký-sinh ○ 生. Sống nhờ, ăn bám: Tầm-gửi là một loài cây ký-sinh. Nghĩa rộng: Nói người vô nghệ-nghiệp mà ăn bám vào người khác. || Ký-nụ ○ 寓. ở nhờ: Người làng này sang ký-nụ làng khác. Ký-táng ○ 壘. Chôn tạm ở nơi đất khách: Hãy còn ký-táng Liêu - đòng (K). || Ký-thác ○ 托. Giao phó cho ai: Đi xa ký-thác việc nhà cho bạn.

VĂN-LIỆU. — Sinh ký, tử quý.

Ký 既. Đã.

Ký-vãng ○ 往. Đã qua: Việc ký-vãng, đời ký-vãng.

Ký 驥. Loài ngựa tốt, ngựa hay: Duỗi dong vó ký.

Kỳ

Kỳ. Cọ vào da cho ra ghét: Tẩn phải kỳ cho sạch.

Kỳ. Đến: Làm cho kỳ được.

Kỳ-cùng. Đến cùng, đến hết: Duỗi kỳ cùng.

Kỳ 其. Thừa (Không dùng một mình).

Kỳ-dư ○ 餘. Thừa ra: Chỉ có người ấy giỏi, kỳ dư là tầm-thường cả. || Kỳ-thực ○ 實. Thực ra: Nói thì giỏi, kỳ thực chẳng được việc gì. || Kỳ-trung ○ 中. Trong ấy: Bề ngoài giả làm việc nghĩa, kỳ-trung là vì lợi.

KỠ 期. 1. Hạn, hẹn : *Sưu thuế chi kỳ. Kỳ thi. Kỳ tàu.*

II. Hẹn cho, hạn cho : *Kỳ cho ba ngày phải làm xong.*

III. Mong (Không dùng một mình).

Kỳ-vọng ○ 望. Mong-mỏi cho có ngày được : *Kỳ vọng cho thành tài.*

Kỳ 奇. Là : *Bộ dạng người này coi kỳ lắm.*

Kỳ-cục. Là, ngộ-nghĩnh : *Cách chơi kỳ cục.* || **Kỳ-di** ○ 異.

Lạ, khác : *Tướng người kỳ dị.* || **Kỳ-khôi** ○ 魁. Khôi ngô

khác người : *Tướng mạo kỳ-khôi.* Dùng sang tiếng ta có

nghĩa là ngộ-nghĩnh lạ-lùng : *Tinh nết kỳ-khôi; câu chuyện*

kỳ-khôi. || **Kỳ-ngộ** ○ 遇. Gặp gỡ lạ-lùng : *Cũng may kỳ-ngộ*

giữa dăng (L-V-T). || **Kỳ-quái** ○ 怪. Gở lạ : *Cổ-tích lắm*

truyện kỳ-quái. || **Kỳ-quác.** Quái lạ : *Tinh nết kỳ-quác.* || **Kỳ-**

tài ○ 才. Tài lạ thường : *Người ấy có kỳ tài.*

KỠ. Thứ gỗ khô lâu ngày, dùng để làm thuốc : *Đau bụng người ta mài kỳ ra mà uống.*

Kỳ-Nam. Thứ kỳ ở tỉnh Quảng-nam.

KỠ 棋. Cuộc cờ : *Cầm kỳ thi tửu.*

KỠ 旗. Lá cờ (không dùng một mình) : *Quốc - kỳ, tinh-kỳ.*

Kỳ-xi ○ 讖. Cờ kỳ, cờ xi : *Bóng kỳ-xi giã ngoài quan-ái (Ch. Ph.).*

KỠ 騏. Ngựa hay.

Kỳ-ký ○ 驥. Ngựa kỳ, và ngựa ký, hai loài ngựa hay.

KỠ 祈. Xin, cầu : *Kỳ thần bái xā.*

Kỳ-đạo ○ 禱. Do chữ « kỳ tinh, đạo vũ » Cầu tạnh xin mưa. || **Kỳ-yên** ○ 安. Lễ cúng để cầu sự bình yên : *Đầu*

mùa hè người ta hay làm lễ kỳ-yên.

KỠ 岐. Ngã ba : *Đoạn trường thay lúc phân kỳ (K).*

Kỳ-lộ ○ 路. Đường ngã ba

KỠ 圻. Cõi : *Bắc kỳ, Trung-kỳ, Nam-kỳ.*

KỠ 畿. Cõi đất chỗ nhà vua đóng đô : *Thứ nhất kinh kỳ, thứ nhì phủ Hiến.*

KỠ 耆. Ông già 60 tuổi trở lên (không dùng một mình).

Kỳ-cựu ○ 舊. Người già, người cũ : *Bạc kỳ cựu trong hương-thôn.* || **Kỳ-hào** ○ 豪. Bạc già cả và bạc đàn anh. ||

Kỳ-lão ○ 老. Hạng già. || **Kỳ-lý** ○ 里. Hạng kỳ-mục và

hạng lý-dịch trong làng. || **Kỳ-mục** ○ 目. Bạc già cả đứng

đầu trong làng.

Kỳ-cạch. Tiếng đập hay gõ cành-cạch : *Đục chạm kỳ-cạch cả đêm.*

Kỳ-đà. Loài bò sát có vảy, người ta bắt để ăn thịt và làm thuốc.

Kỳ-khu. 崎嶇. Tức là khi-khu. Gập-gheñh : *Đường núi kỳ-khu khó đi.*

KỠ-lân. Một loài vật trong tứ linh.

KỠ-kèo. Cẩn-nhãn trách mắng : *Chủ kỳ-kèo dầy tớ.*

KỠ

KỠ 己. Minh : *Ích kỷ; vị kỷ.*

VĂN-LIÊU. — Ích kỷ, hại nhân.

KỠ 紀. 1. Giường mỗi : *Kỷ-cương.* — 2. Một vòng 12 năm : *Vira đúng một kỷ.* — 3. Phép-tác : *Kỷ-luật.* — 4. Ghi nhớ : *Kỷ nguyên.*

Kỷ-cương ○ 綱. Giường mỗi : *Thời nào kỷ-cương ấy.* || **Kỷ-luật** ○ 律. Phép lệnh, cả một đoàn-thể phải theo : *Kỷ-luật nhà trường; kỷ-luật nhà binh.* || **Kỷ-niệm** ○ 念. Ghi nhớ một việc gì hay công đức của một người nào : *Dựng bia kỷ-niệm vua Lê Thái-đổ.* || **Kỷ-nguyên** ○ 元. Phép làm lịch, lấy năm đầu của một triều-đại hay một tôn-giáo mà tính đi : *Không-tử sinh trước tây-lịch kỷ-nguyên 551 năm.*

KỠ 几. 1. Ghế : *Tràng kỷ; phương kỷ.* — 2. Cái bàn con : *Ván kỷ; kỷ chè.*

KỠ 幾. Mấy (số đếm).

KỠ-hà-học ○ 何學. Khoa học dạy về diện-tích về thể-tích.

KỠ

KỠ 伎. Khéo. Dùng sang tiếng ta nghĩa là đến nơi đến chốn, mất nhiều công-phu : *Học cho kỹ. Để làm kỹ.*

Kỹ-càng. Đến hơi đến chốn, không sót : *Dặn bảo kỹ-càng.* || **Kỹ-lương** ○ 倆. Cũng nghĩa như « kỹ-càng ».

VĂN-LIÊU. — Ăn no ngủ kỹ. — Ăn kỹ làm dỗi. — Ngẫm ra cho kỹ như hình con buôn (K).

KỠ 技. Nghề (không dùng một mình).

Kỹ-nghệ ○ 藝. Nói chung các nghề chế tạo ra đồ vật : *Kỹ-nghệ nước ta đã có cơ tiến-hóa.* || **Kỹ-sư** ○ 師. Người học chuyên-môn đã thành tài về một khoa công-nghệ. || **Kỹ-xảo** ○ 巧. Tài khéo ở trong công-nghệ : *Cuộc đấu-xảo là đem những đồ kỹ-xảo mà phó-lương ra.*

VĂN-LIÊU. — Thừa rằng tiện-kỹ xá chi (K).

KỠ 妓. Đĩ (không dùng một mình).

Kỹ-nữ ○ 女. Con đĩ. || **Kỹ-viện** ( ) 院. Nhà thờ.

KỠ

KỠ 忌. 1. Kiêng, khác, không ưa, không hợp : *Người ốm kỵ gió.* — 2. Ngày giỗ : *Nhà có kỵ.*

Kỹ-lạp ○ 腊. Giỗ chạp. || **Kỹ-nhật** ○ 日. Ngày giỗ.

KỠ 騎. Cưỡi (không dùng một mình).

Kỹ-binh ○ 兵. Linh kỵ-mã. || **Kỹ-mã** ○ 馬. Cưỡi ngựa : *Linh kỵ-mã.*